

Iz raznih držav

Italijansko-angleški sredozemski sporazum stopi v veljavo sredi novembra. Kakor znano, je bil letošnjo spomlad podpisan med Italijo in Anglijo sredozemski sporazum. Ta pogodba se še do danes ne izvaja, ker je še ni potrdil angleški parlament in niso izpolnjeni vsi pogoji, kateri so v zvezi s tem sporazumom. Prvi pogoj, da se uveljavi sredozemski sporazum, je izpolnila Italija s tem, da je na pritisk Anglije odpoklicala iz nacionalne Španije 10.000 svojih prostovoljcev. Zaradi omenjene popustljivosti Italije bo sredi novembra, ko se zbere angleški parlament k rednemu zasedanju, predložila angleška vlada zbornici v odobritev italijansko-angleški sredozemski sporazum. Z odobritvijo sporazuma bo priznala Anglija Italiji zasedbo Abesinije. Sedanjemu angleški poslanik v Rimu lord Perth bo odpoklican. Na njegovo mesto bo prišel nov poslanik, ki se bo v Rimu predstavil kot zastopnik Velike Britanije na dvoru italijanskega kralja in abesinskega cesarja. Pri uveljavljanju sredozemskega sporazuma bo ostalo sredi novembra odprto še samo eno kočljivo vprašanje: Ali bo Anglija istočasno s priznanjem zasedbe Abesinije priznala tudi generalu Francu v Španiji pravico vojskujoče se stranke?

Nemške utrdbe napram Franciji dogotovljene. Kakor znano, posedla Francija napram nemški meji ob reki Ren betoniran podzemski trdnjavski pas, kateri je znan pod imenom Maginotova črta. Ob času, ko se je oborožena Nemčija hotela polastiti Avstrije in sudetskih pokrajin in je bila vojna nevarnost na višku, je hotela imeti tudi ona zavarovane meje za primer, da bi jo skušala potipati z orožjem Francija. Hitler je v tistih napetih časih dal povedati, da se Nemčija zavaruje na zapadu s nepremagljivo obrambno črto, katero so krstili za Siegfriedovo trdnjavsko črto ali linijo. Nemška utrjevalna dela, kakršnih ne poseda doslej nobena druga država, so dograjena in za enkrat nepremagljiva. Glavna lastnost obrambne črte je v tem, da popolnoma onemogoči napredovanje motoriziranih čet, oziroma motoriziranega orožja. V polju pred utrdbami so namreč postavljene v široki črti nekakšne kopice iz cementa in železa, skozi katere bi se tanki ne mogli preriti in bi bili takoj od topništva, ki je nameščeno v bojni črti, uničeni. Velik del utrjenega pasu je že zaseden od čet. Utrdbe so skoraj vse pod zemljo in dobro oskrbljene, celo s toplo tekočo vodo. Omembe vredni so tudi položaji za strojnice, ki so nameščene v betoniranih zakloniščih, zvezanih s telefonom. Strelivo za ta gnezdišča strojnic dohaja s pomočjo posebnih električnih naprav.

Najmlajši brat angleškega kralja postane guverner Avstralije. Dosedanji guverner angleškega dominijona Avstralije je odstopil zaradi starosti. Na njegovo mesto je imenovan vojvoda Kentski, naj-

mlajši brat angleškega kralja Jurija VI. Vojvoda Kentski in njegova žena vojvodinja Marina sta bila večkrat gosta našega kneza namestnika Pavla na Brdu in sta prepotovala vso Slovenijo, kjer sta tudi praznovala svojo zaroko, in sicer v Bohinju.

Nova ministra v angleški vladi. Kakor smo že poročali, je odstopil angleški mornariški minister Duff Cooper, ker se ni

Važnejši dogodki v novi Češkoslovaški

Madžarska nenasitnost

Prinesli smo že poročilo, da je bila obnoveitev pogajanj za sporazumno razmejitev med Slovaško in Podkarpatsko Rusijo na eni strani ter med Madžarsko na drugi, onemogočena zaradi madžarske nenasitnosti, katera je izražena v teh-le nesprijemljivih zahtevah: Češkoslovaška mora takoj izročiti Madžarom ozemlje, katerega namerava odstopiti prostovoljno. Za one kraje, katere zahteva Madžarska še razen odstopljenih, se mora vršiti do 30. novembra plebiscit v osmih okrožjih postopoma. Češkoslovaško vojaštvo mora to sporno ozemlje izprazniti do 1. novembra. Do 15. novembra bi prevzela te kraje v upravo Madžarska. Madžarska je pripravljena, da zamči novi Češkoslovaški meje le za primer, da se izvede po vsej Slovaški ter Podkarpatski Rusiji plebiscit, kateri bo jasno pokazal, h kateri državi želi prebivalstvo. Vprašanje slovaške prestolnice Bratislave bi se uravnalo pozneje. Če bi pa Češkoslovaška odklonila navedene nesprijemljive pogoje, bo Madžarska predložila vsa obmejna sporna vprašanja mednarodnemu razsodišču, katerega naj tvorijo zastopniki Nemčije in Italije glede Slovaške, glede Podkarpatske Rusije pa poleg Nemčije in Italije še tudi Poljska.

Odgovor Češkoslovaške na madžarske zahteve

Češkoslovaški zunanji minister dr. Chvalkovski je 26. oktobra madžarskemu poslaniku izročil češkoslovaški odgovor na madžarske zahteve z dne 24. oktobra. O vsebini odgovora uradno ne poročajo ničesar. Znano je, da tudi v tem odgovoru češkoslovaška vlada poudarja svojo željo za mirno rešitev spora z Madžarsko. Odgovor pa zavrača madžarsko zahtevo po plebiscitu v Podkarpatski Rusiji. To zahtevo so Madžari postavili, ker so računali na podporo predsednika avtonomne rusinske vlade, ki je bil plebiscitu naklonjen, a je moral zaradi tega odstopiti, kakor spodaj poro-

činjal s politiko ministrskega predsednika Chamberlaina z ozirom na Češkoslovaško. Za novega mornariškega ministra je bil 27. oktobra imenovan dosedanji prosvetni minister lord Stanhope. Prosvetni minister je postal čuvár državnega pečata lord Delaware. Izpraznjeno ministrstvo za dominione in mesto čuvárja državnega pečata ostaneta za enkrat nezasedeni. Ministrstvo za dominione bo vodil začasno minister za kolonije Malcolm MacDonald, prosvetni minister Delaware bo nadomeščal začasno čuvárja državnega pečata.

čamo, je celo že zaprt in obtožen veleizdaje.

Pretirane madžarske zahteve povzročile krizo v rusinski vladi

Ko je obravnavala praška osrednja vlada pretirane madžarske razmejitvene zahteve, je bil predsednik rusinske vlade dr. Brodi za to, da se izvede glede pripadnosti Podkarpatske Rusije na zahtevo Madžarske plebiscit. Tolikemu popuščanju sta se uprla rusinski notranji minister Bačinski ter železniški Revaj. V znak protesta sta odstopila. V spor je posegla praška vlada, katera vrši tudi posle predsednika republike, in je razrešila predsednika rusinske vlade in ministra za Podkarpatsko Rusijo v osrednji vladi dr. Brodija. Na njegovo mesto je bil koj imenovan dosedanji tajnik rusinske vlade dr. Vološin, kateremu je bil poverjen mandat za sestavo nove avtonomne vlade. Vološin je obnovil dosedanje vladovanje izjemo dr. Brodija. Nova rusinska vlada je imela koj prvo sejo, na kateri so sklenili, da bodo zastopali pri razmejitvenih vprašanjih z Madžarsko Podkarpatsko Rusijo ministri: Vološin, Bačin in Revaj.

Nemško posredovanje v Rimu

Iz angleške vlade poročajo, da zaradi spora med Češkoslovaško in Madžarsko za zdaj še ne bo sklican sestanek vseh štirih velesil, čeprav je bilo v Münchenu določeno, da se bo zgodilo, ako bi se Madžarska in Češkoslovaška ne mogli sporazumeti z neposrednimi pogajanjmi. Anglija in Francija nameravata posredovanje v tem sporu za začetek prepustiti samo Italiji in Nemčiji, brez sodelovanja Poljske in Romunije. Ti dve bi pritegnili k posredovanju šele, če bi Nemčija in Italija smatrali to za potrebno. Zaradi razmejitvenega spora se je že pripeljal v Rim nemški zunanji minister Ribbentrop 27. oktobra in bo ostal tamkaj v razgovorih z italijanskim zunanjim ministrom Cianom in Mussolinijem tri dni. Predmet tega obiska so posveti glede skupnega nastopa Italije in Nemčije v sporu med Madžarsko in Češkoslovaško.

Japonsko-kitajska vojna

Kitajska prestolnica zasedena od Japoncev. V zadnji številki smo poročali, da so bili Japonci v predmestjih kitajske prestolnice Hankov 24. oktobra. Za prednjimi stražami so pridrevli v mesto japonski motorizirani oddelki, kateri so postali gospodarji prestolnice 25. oktobra. Kitajsko vojaštvo se je umaknilo brez odpora, le zažgalo je mesto na desetih krajih in pognalo v zrak z dinamitom skoro vsa javna poslopja. Japonci so zastavili vse moči, da bi požar zajezili in preprečili opustošenje mesta po

umikajočih se Kitajcih, kar jim pa ni uspelo. Tuji, kateri so bivali v Hankovu, so se rešili na mednarodno ozemlje, katerega so zastražili s prostovoljci in niso pustili kitajskih beguncev blizu. Japonci so se polastili v teku 25. oktobra celotne prestolnice, od katere so preostale po večini le razvaline večjih poslopij ter pogorišča manjših hiš. Japonska vojska je strla odpor kitajske številne armade pri Hankovu z znatno tehnično premočjo in z neverjetno naglo gibčnostjo svojih primerov.

Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed zaradi zapelke, naj se rabi še davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se jutraj očisti prebavni kanal s salinskimi sredstvom za odprtje. (C. J. reg. S. br. 30.474/35.) 1138

ma številčno neznatnih vojaških edinic. Bitka za posest Hankova se je bila tri mesece. Kitajci so stale te trimesečne borbe dober milijon ljudi. Od tega milijona je obležala dobra polovica mrtva na raznih bojnih poljih, ker daleč ni bila kos z osebno hrabrostjo in številčno premočjo japonskim tankom ter oklopnim avtomobilom, za katerimi je prodirala v varnem kritju pehota. Česar niso mogli Japonci pobiti z motoriziranimi četami, so ranili in razkropili s pomočjo bombnih letal, katera so izsula bogznaj koliko tisoč ton bomb na kitajske postojanke krog Hankova in na prestolico samo.

V političnih krogih poudarjajo, da ima Hankov ogromen gospodarski pomen za prodiranje Japoncev v osrčje Kitajske. Do Hankova plovejo lahko ladje do 10.000 ton, dalje po Jangceju pa do 5000 ton. Po tej poti bo Japonska tudi prodrla v notranjost Kitajske.

Če ne bo premirja, hočejo Japonci še naprej

S padcem Hankova in Kantona so zasedli Japonci od Kitajske že toliko, kolikor jim je pri rokah in s čimer bi se zadovoljili, ako bi prišlo do premirja. Zadnjič smo že sporočili, pod kakimi pogoji bi bila Japonska pripravljena, da neha s sovražnostmi ter prične mirovna pogajanja. Koj po zavzetju Hankova je prodrla v javnost merodajna japonska izjava, po kateri bodo nadaljevali Japonci za primer kitajske nespravljivosti svoj vojni pohod še dalje v notranjost Kitajske, kjer bodo umikajoči preostanki ogromne kitajske armade zaradi pomanjkanja živil prisiljeni k predaji. Japonci so že s polno paro na delu,

da spojijo svojo armado, katera se je polastila Kantona, z ono, katera je zmogla Hankov. Da je zmeda med bežečimi Kitajci popolna, za to skrbijo japonska letala, katera zasledujejo in uničujejo umikajoče se s strojnimi ter bombami.

Kitajci se nočejo predati — Nadaljevanje bojev

Zarišče najbolj krutih bojev je po zasedbi Hankova v osrednji Kitajski pri mestu Tajanu, ki leži južno od Kijukijanga. Po osemndnevni hudi borbi in neprestanem japonskem napadanju na mesto je 27. oktobra uspelo japonskim četam, da so predre izredno močno kitajsko obrambo in si zagotovile prosto pot v en del mesta. Najnovejša poročila pravijo, da so japonske čete po krvavem boju prišle v posest vsega mesta. Na obeh straneh je ogromno število mrtvih. Vsa večja poslopja so porušena in na več mestih je izbruhnil požar, ki je uničil še ostali del mesta. Z zavzetjem Tajana je Japoncem prosta pot za prodiranje proti Nančangu. Na bojišču južno od Hankova je uspelo japonskim kolonom razbiti kitajske postojanke. Japonci so že prekoračili železniško progo Hankov—Kanton. Japonci zatrjujejo, da je na tem delu bojišča 25 kitajskih divizij, ki skupaj štejejo okoli 100.000 mož. Vsi kitajski časopisi se bavijo s kitajskim porazom in pišejo, da bo Kitajska nadaljevala z obrambo. — Kitajski zunanji minister Vangčung-huj je izjavil tujim časnikarjem po padcu Kantona ter Hankova, da se bo borila Kitajska do zadnjega zdihljaja, a je pripravljena skleniti časten mir, odklonila pa bo mir, če se ji bodo postavljali pogoji kot dosedaj.

Po katoliškem svetlu

Blagoslovitev cerkve presv. Rešnjega Tefesa. Nova hiša božja v Magdalenskem predmestju Maribora bo blagoslovljena z nvo slovesnostjo. Na praznik Kristusa Kralja je izvršil magdalenski g. dekan Anton Strgar blagoslov novega zvona. Boter zvonu je bil mariborski župan g. dr. Alojzij Juvan. Slovesnost je zelo povzdignila železničarska godba »Drava«. Priložnostni govor je imel domači duhovnik g. Drago Oberžan. — Cerkveni koncert se bo vršil na predvečer blagoslovitve cerkve, v soboto, 5. novembra, ob 20. Priredi ga mariborsko Cecilijansko društvo pod vodstvom g. Jan. Ev. Gašpariča ob spremljevanju vojaške godbe. Vstopnice se dobe v predprodaji v Tiskarni sv. Cirila: sedeži po 15 in 10 din, stojišča po 3 din, za dijače po 2 din. — V nedeljo, 6. novembra, bo ob 9 blagoslovil prevz. g. škof dr. Ivan J. Tomažič novo cerkev. Ob 8.45 se zberejo ljudje pred cerkvijo k sprejemu nadpastirja, nato sledi blagoslovitev, škofova pridiga in sv. maša z zahvalno pesmijo. Ob petih popoldne bodo slovesne večernice.

Obnova družine. Družina je osnovna celica človeške družbe. Če je družina pravilno urejena ter izvršuje svojo visoko nalogo, je tudi družba v dobrem stanju. Če pa družina propada, potegne s seboj v brezdno tudi človeško družbo. To notranjo zvezo med družino, narodom in družbo je krepko in lepo poudaril ameriški trgovinski minister Daniel Kopper v svojem govoru, ki ga je imel pred študenti katoliške univerze v New Orleansu. Minister je po-

kazal na propadanje družinskega življenja v Zedinjenih državah, ki je začelo po letu 1870. Prebivalstvo se je zaradi neprestanega priseljevanja za 30% povečalo, število porok pa se je zmanjšalo za 40%, nasprotno pa je število ločitev zakonov narastlo za več ko 200%. V Ameriki se je sicer posrečilo zmanjšati število analfabetov (nepismenih) na najmanjše število, zato pa je danes prav mnogo analfabetov na moralnem in verskem področju. To je velika nevarnost za narodov obstanek. Zato mora mladina vse storiti, da koren človeške družbe, to je družina, ozdravi ter da z njeno obnovitvijo ozdravi vse narodno življenje.

Veronauk v šole! to je klic, ki je zadel iz vrst ameriških katoličanov. Katoliški odbor v državi New York (v Zedinjenih državah) je poslal parlamentu spomenico, v kateri zahteva, naj se v državne šole, kjer ni verskega pouka, vpelje tak pouk in verska vzgoja. V tej spomenici se med drugim pravi: »Nič ne bi smelo zakonodavno skupščino ovirati v tem, da dovoli v javnih šolah veronauk in versko vzgojo, če so učitelji iste veroizpovedi kot učenci. Z dovoljenjem staršev bi se tak pouk mogel deliti. Naredba o tej stvari bi gotovo bila močno sredstvo zoper komunizem, ki hoče uničiti državno obliko. Danes se splošno priznava potreba verskega pouka in vzgoje, da se doseže moralno zdravje in red v obiteljskem življenju. Pomanjkanje te vzgoje pomnožuje zločine med mladino.« Spomenica tudi poudarja, da so ustanovi-

telji Zedinjenih držav bili verski ljudje in da je Washington (prvi predsednik) v svojem poslovnem govoru izrecno naglasil, kako važna je vera kot temelj pravice in sigurnosti ljudskega življenja in posestnega vprašanja. Istega mnenja kot ameriški katoličani so tudi ameriške žene brez ozira na razliko v veroizpovedi. Njihovo glasilo je objavilo članek, v katerem poudarja, da 75% tistih žena, ki so same uživale versko vzgojo, zahteva versko vzgojo za svoje otroke, in kar je še bolj zanimivo, tudi tiste žene, ki niso bile versko vzgojene, zahtevajo v še večjem številu (77%) za svoje otroke versko vzgojo v globokem prepričanju, da je taka vzgoja nenadomestljiva.

Katoliška visoka šola v Afriki. Gospod Filip Mitchel, angleški guverner vzhodnoafriške pokrajine Uganda, kjer je krščansko misijonstvo lepo razvito, je nedavno v javnem govoru napovedal ustanovitev krščanske visoke šole za vzhodno Afriko. Ob tej priliki je imel lep govor, ki je v njem po poročilu vatikanskega lista »Osservatore Romano« med drugim to-le izvajal: »So v Angliji ljudje, ki nimajo dovolj globoke zavesti o vrednosti našega kulturnega in verskega izročila. Ne moremo narodom teh prostranih pokrajin storiti večje zasluge, kot če postavimo njih višjo vzgojo na osnovo tistega krščanskega duha, ki so na njem zgrajena središča našega lastnega izobraževanja. Mi smo krščanski narod; naša vzgoja je rezultat krščanske šole, edina kultura, ki jo poznamo, je krščanska kultura. Ko sedaj hočemo zgraditi zavod za višje nauke v teh krajih, smo trdno odločeni, da ustanovimo krščanski zavod, ne v tem smislu, kakor da bi bila njegova vrata drugim zaprta, marveč v tem, ker predpostavljamo, da je korenje našega znanja krščanstvo. Če še verujemo v našo kulturo in v naš poklic, ne moremo imeti drugega cilja, kot da afriške narode dovedemo na tisto pot, po kateri mi hodimo. Samo tako moremo izpolniti svojo dolžnost do njih, ker smo sigurni, da se bodo oni tem potom vedno bolj približevali tistim idealom, v katere mi sami verujemo.«

OPOZORILO NAROČNIKOM

Nekateri naročniki so nam pisali glede oglasov, če mi odgovarjamo za to, da je dotični, ki oglašja, pošten in če mu je vse verjeti. Izjavljamo, da te odgovornosti ne moremo vzeti nase, ker posredujemo potom oglasov le za naslovo prodajalcev, oziroma kupcev. Vse drugo je stvar dotičnih samih, kako posel zaključijo. Da je previdnost začetek modrosti — je pa star pregovor.

Uprava